

DEBRECZENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség: Gönczy-utca 3. sz.

Kiadóhivatal: Morgó-utca 30. sz.

Megjelenik havonként kétszer.

Felölős szerkesztő:
GYÖKÖSSY ENDRE.

Főmunkatársak:
BAJA MIHÁLY, SZARKA LAJOS.

Kiadóhivatali főnök:
BÉRCZY LÁSZLÓ.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 korona.

Fél évre 2 "

Egyetemi és akadémiái polgároknak, önképző-
köröknek:

Egész évre 3 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

Az Akadémiai Körről.

Múlt ifjúsági gyűlésünkön egyhangúlag elhatároztuk a megalakítását és ha oly akadályt nem ismerő tevékenységgel dolgozunk, mint az most, az előjelekből látszik, szeptemberben már otthonunk lesz a kollégium falai között. A hazaszerzendő közös ifjúsági zászló alatt, külsőleg is szorosan egymáshoz kapcsoló szeretetben kezdhethünk új munkához és amit a jelenlegi ósdi viszonyok nyűgében csak megközelíthettünk, közös, egymással — egymásért teljesített munkával diadalra vihetjük. — Terveink, vágyaink betöltését, az Akadémiai Kör előkészítését, rábíztuk egy bizottságra.

Ez a bizottság nagy terhet, nagy felelősséget vállalt magára. Az ifjúság általános óhajával szemben álló száz akadályt kell leküzdenie, a kivitelnél az aprólékos kérdések nagy tömege fog előállani, melyeket közmegegyezésre megoldani csak lelkiismeretes munkával lesz lehetséges.

Legfontosabb kérdés az egyes egyletek beolvasztásának módozata. Autonomiájuk mértéke, alaptörvényük önálló kezelése, mit az Akadémiai körrel szemben megőriznek. A beolvasztandó egyesületek, a két segítő egyesületet kivéve, az összes főiskolai egyesületek. Amelyikben esetleg gymnasiumi tanuló tagok is volnának, mint például a M. I. Ö. Társulat és a Gyorsíró kör, — mivel az A. K.-nek gymnázista tagja nem lehet, az ügyek vitelére még a szakosztályokban sem birhat befolyással, ezek egyelőre legfeljebb mint rendkívüli tagok volnának felvehetőek. A gymnasiumnak ugyanis csaknem minden szakra önálló egyesületei vannak, melyekben működési kört találhatnak, így később az A. K.-ből minden hátrány nélkül ki is maradhatnak.

Viszont az Akadémiai Körre vár több szükséges szakosztály felállítása, mi eddig vagy nem is volt, vagy ha volt is, tengődött, aztán végleg megszűnt. Fel kell karolnia az ifjúság testedzését,

torna-szakosztályt kell alakítani, továbbá új életre éleszteni a főiskolai zenekört. A torna-szakosztály létesítése természetesen bizonyos felszereléssel jár, mit a szerény kezdet eszközeivel megvalósítani egyelőre nem igen lehet, de ha az A. K. tényleg beválik és fellendül, első tennivaló ennek felállítása lesz.

Alapos megfontolást igényel a tagsági díj, továbbá a helyiség kérdése, mert új helyiségre szüksége van az A. K. nek, a mostani olvasóterem kicsisége miatt a céljuk meg nem felelve. A tagsági díjnál tekintettel kell lenni első sorban az ifjúság anyagi erejére, hogy még a legszegényebb is megerőltetés nélkül fizethesse. Máskülönben pedig az első berendezés költségei, továbbá, ha a kollégiumban ingyen helyet nem kaphatnánk, lakbér fizetése tekintélyes összeget igényelnének. A maximum, mit tagsági díj fejében beszedhetnénk, 10 korona; ebben benne volna a különböző szakosztályok tagdíja is, legfeljebb a Főiskolai Lapok előfizetése fejében lehetne szedni még valami csekély összeget. A lakbér, a lapok előfizetési díja, az egyes egyleteknek adandó kárpótlás ebből telne ki, a berendezés költségeit pedig több évre felosztva törleszthetnénk. Mindenesetre rá vagyunk utalva úgy a társadalom, mint főiskolánk anyagi támogatására és a kör javára rendezendő ünnepélyekkel is segíthetünk magunkon.

Céljaink betetőzésére főképen szükségünk van tanáraink támogatására. Biztosan számíthatunk rá, mert tanári karunk nem tért ki soha a mi jogos óhajunk elől. A testületi szellem, az összetartozás élesztésére megindított mozgalmunkat csak örömmel fogadhatják és mikor megkérjük őket, hogy úgy tanácssal, mint felsőbb hatóságaink előtt pártfogásukkal támogassanak, tesszük azon biztos reménnyel, hogy zárt ajtóik előtt nem kopogtatunk!

Fráter Ernő

Viseljünk magyar ruhát!

Elmondta az ifjúsági nagygyűlésen:

Nagy Sándor.

Az alatt a lobogó alatt, melyet most a debreczeni főiskola ifjúsága egy akarattal visszakövetel, 400 diák indult el a szabadságharcz véres mezőire — fekete magyar ruhában. Négy száz ifjú hős, — a mi elődeink S a mint haladtak, rohantak bátran előre a szabadság szelétől büszkén lengetett lobogó után, nem törődtek azzal, ha az a fekete magyar ruha szürke is lett a hosszú útnak felszálló porától, nem törődtek azzal, ha az a fekete magyar ruha piros is lett keblük patakvérétől. Annak a dicső jelvénynek a szabadságharcz annyi csatájában, debreczeni diákok által magasán lobogtatott szabadságzászlónak visszakérése, fölkelte bennünk annak a szent korszaknak, a régmúlt ragyogó időnek emlékezetét. Képzletünk visszaszáll a múlt időknek viharos, forgatagos, véres korszakába. Megdobban a szívünk. Lelkünk előtt áll annak az időnek képe, annak a nemzedéknek törekvése, eszméje, forrongó szenvedélye, és ime annak a kornak még — viselete is... Négy száz debreczeni diák indult el a csatákba fekete magyar ruhában...

Nem az a czélom most, hogy azt a ragyogó képet próbáljam színezní előttem; nem az a

czélom most, hogy a múlt eszméit tárjam elétek: engedjétek meg, hogy a múlt viselete: a magyar ruha mellett emeljem fel szavamat.

Ezelőtt csaknem egy évvel Kolozsvár ifjúsága kiáltványt bocsátott ki a magyar ruha mellett. Szózatuk bejárta az országot. És mi mind a mai napig hallgattunk. Szinte bántó mellőzéssel fogadtuk Kolozsvár hazafias felhívását. De nem vettünk semmit. Annál szebb lesz, hogyha most Debreczen ifjúsága, teljesen a maga magyar szívének sugallatára, megvalósítja azt a gyönyörű tervet, hogy a jövő márczius 15-ikén, a magyar ifjúság legeslegnagyobb ünnepén, nemcsak magyar szóval, de magyar ruhában is lelkesül, ünnepel, testestül, lelkestül, igazán magyarán.

Magyar ifjak vagyunk. Volna-e köztünk olyan, aki szépnek ne tartaná azt az ősi viseletet, aki a leghatározottabban ne óhajtaná annak a viseletnek újra föléléstét? Abban a ruhában büszkén egyenesedik ki a meggörbült termet, abban a ruhában szabadon szárnyaló sassá válik a lélek, amely büszkén repül föl a régi dicsőség égisz éré bércei közé. Abban a ruhában szabadnak, magyarnak érezzük magunkat. Elevenítsétek fel a magyar viseletet!

A mai kornak legnagyobb hibája a rút közönyösség. Hányan vannak, akiknek szívében zugot

T Á R C Z A.

Az utolsó fejezet.

— Egy ifjú naplójának utolsó lapja. —

december 31.

Az éjjeli őr rekedt túlkével vontatva fújja a tizenegy órát. Máskor meg sem hallottam, most, hogy e búcsúsorokat papírra akarom vetni, fájdalmasan reszketteti meg szívemet; úgy tetszik, mintha egy haldoklónak szakgatott hörgését hallanám. Talán nem is úgy fűjják, mint máskor, talán aki fújja annak a szívét is valami bánatos érzés hatja át, hogy lelket ad a rekedt hangoknak. Hiszen az évet temeti.

Még egy óra van hátra.

Kinyitom ablakomat s égő szememmel beletekintek az éjszakába. Jól esik, — az is olyan szürke, mint a lelkem. A vékony hóréteggel borított föld összeolvad a hófelhős éggel, nem lehet tudni, hol kezdődik az egyik, hol a vége a másiknak. Az égen is van egy pár reszkető csillag, a házak apró ablakain kiszűrődő világosság is úgy

tűnik fel a lombtalan fák galyjai által darabokra törölve, mintha csillagok volnának. És érzem, hogy a lelkem szürkességének is van egy csillaga: — T., édes mindenem!

Jer, én édes szőke asszonyom, szállj el kis szobámba, hogy a múltat egy édes csókban, hosszú ölelésben éljem át veled újra. Bársonyos arcodat szorítsd az enyémhez, selymes hajadat az éji szellő hadd fonja össze fürteimmel. Bujj hozzám, félénk kis árva gerliczém, hadd hallgatom szíved dobogását, véred forróságát, kezed remegését. Add ide ajkadat, úgy amint régen, csókolj meg, hogy elveszítsem tőle az eszemet; öntsd bele a szívedet, a lelkedet, a szerelmedet, testednek forróságát, vérednek illatát, a szépségedet, a szemednek fényét, mindent, ami bűvölő hatalommal bír benned, hogy egy utolsó csókban elraboljam tőled, hogy senki mást ne szerethess, hogy senki másé ne lehess, hogy attól a csóktól meghalj, élőhalott légy és én megőrüljek tőle.

Jer, szállj lelkeddel a lelkembe; jer, az év utolsó órájában éljük le az utolsó fejezetet álom-

sem talál a hazaszeretetet. Hányan vannak, akik bután és könnyelműen nem akarják érezni, hogy ők magyarok, akiknek keblét nem tölti el büszke öntudattal, akiknek szívét nem dobogtatja meg hevülő szenvedélylyel az ő magyar voltuknak érzete! Hányan vannak, akikben a kényelem megfojt minden magasabbra törekvést, vagy akikben elnémítja azt a mindennapi élet kenyérért való lázas tusája.

Oh ne legyen ilyen, ne, legalább mi közöttünk! Mint delejes áram hassa át mindannyiunk egész valóját magyarságunknak érzete! Ne engedjünk be magunk közé, vagy ha már bent van, űzzük ki közülünk a közönyt, a magyar léleknek ezt a rút gyilkosát! Erkölcsi kötelessége legyen mindenkinek, hogy ne csak magára, de társaira is vigyázzon.

Égig lobogó lángját szítsuk fel közöttünk a haza- és szabadságszeretetnek! Legyen közülünk minden ifjú sovíniszta magyar, a magyarság eszméinek rajongó apostola!

S ti ne volnátok képesek erre, akikben a legtisztább magyar vér csörgedez, akik a magyar föld lelkéből szakadtatok, akik a magyar föld lelkéből szívátok át, a ti lelketekbe, ennek a földnek, ennek a fajnak rajongó szerelmét?

Legyetek sovíniszta magyarok!

regényünkéből; jer, még egyszer kinozzuk egymást halálra szerelmünkkel ..

* * *

Emlékszel-e még az első csókra, mit az a „rossz fiú” elkövetett ajkadon egy holgvilágos júniusi estén? .. Az volt az első fejezete regényünknek, az volt a legnagyobb hiba. Te már akkor huszonöt évvel leélted életedet; csálódott, tépett lelkű asszony voltál; magánosan állottál a nagyvilágban, kiszakasztva magadat azok köréből, kik jó lelkedért a rágalom töviskoszorúját vetették fejedre, kik elrabolták tőled hitedet, reményedet, életkedvedet s megtöltötték lelkedet éjfél feketeséggel, hogy ott a szeretet virága többé ne fakadjon, sугárba ne förödhessék. Egy új világba léptél, keresve az idegent, az ismeretlent, hogy elfeledd a múltat, melyet reményeid sírhanja borított, melynek mezején szíved kicsorduló véréből csak tövisek hajtottak. Dolgozni akartál, hogy az elveszett jövőt senkire sem támaszkodva, önerődből, becsülettel újratereptsd.

És hogy sikerrel szembeszállhassatok a közmopolitizmus és közöny szörnyetegével, hogy mindenkit ti közületek, igazán érző, hazáját lángoló szerető magyarrá tegyetek, ragadjatok meg minden eszközt!

Elevenítsétek fel a magyar ruhát! Hátha ez a ruha, amely hatalmas, főséges múltnak emléke, újra közénk varázsolja azt a múltat, amelyiknek föltámadásán zokogó reménynyel esdekel a lelkünk. Elevenítsétek fel azt a viseletet! Hadd emlékeztessen a régi dicsőségre hadd hevüljünk, hadd lelkesedjünk azon, hadd tisztuljon meg érzelmünk a múltnak emléken, hadd támadjon fel biztató hitünk a szebbnek álmódott jövőbe! Elevenítsétek fel a magyar viseletet!

Tekintsetek ki a nagy világba. Mindenütt mozog a diák-ifjúság. Mindenütt küzdőtérre lép, ifjú, hevülő vérrel egy eszmétől lelkesülve és ez: a *fajszeretet*. Ez az érzelem kezdi mozgatni a világot. Sorompóba léptek a fajok, hogy mint a társadalomban az egyén, úgy vívják meg egymással élethalál harcukat. Amelyik erős, amelyik bátor, amelyikben van életakarát: az győzedelmeskedik; — amelyik gyenge, amelyik gyáva, amelyik alszik: menthetetlenül elveszett. S ne lépünk e a harczytérre mi is?

Pusztul a magyarság. Itthon idegen népség

Én még tizenhatsz évvel is gyerek voltam, ábrándos, méla gyerek, telve rózsás álmokkal, tarka reményekkel, telve szerelemmel, forrósággal, ifjúsággal. Űztem egy édes álmot, kerestem egy előttem is homályban levő édes lényt, ki lelkem fele lehetne, s kinek lelke fele lehetnék; kiben reményeim, vágyaim valóságát, mindennem fellelhetném. A tavaszban élve, vágytam az élet után, hogy bevigyem abba az ifjúság minden nagy idealizmusát, illatos rózsáját, éltető sugarát.

Találkoztam veled. Akkor még te „nagyságos asszonyom” voltál, engem meg „úr”-nak hívtál. És hogy elváltunk egymástól, csak azt éreztem, hogy a hangod bánatosabban és búvólöbben szól, mint más asszonyoké; úgy, mint az orgona hangja nagy ünnepeken, mint a pásztorfurulya titokzatos estén. Egyébre nem gondoltam. Te meg azt gondoltad magadban: találtam egy olyan férfit, amilyennek a valódi embert én képelem. Másra te sem gondoltál.

* * *

igája alá kezd jutni a magyar föld, a magyar faj; távol keleten, Székelyföld havasai között, oláh tenger akarja elborítani a kicsiny székely szigetet. S ne kiáltuk-e el a harci riadót: ébredjetelek fel, védni a magyart!?

Óh volna-e közöttünk, akinek szívét ne tépte volna már annak a gyászos valónak tudata, hogy itthon az alföldön is, lába alól vészti a magyar faj a talajt, amidőn köröskörül a széleken éhes farkasokként agyarog rá a sok felbujtogatott nemzetiség?

Ki nem esett volna kétségbe ezen? Majd kinek lelkén ne rohant volna át „a tettek vágya, tettek ereje“?

Óh dobbanjon össze a szívünk a magyar faj szeretetében! Ne hallgassunk azokra, akik a felekezeti gyűlölet magvát akarják közénk hinteni, hogy kétfelé szakaszszák fajunkat. De öleljünk át lelkünk melegével *kivétel nélkül* mindenkit, aki fajunkból való! És tegyünk meg mindent ennek a fajnak megvédésére, föltartására, fölvirágoztatására, az égig emelésére. Terjedjen ki mindenre a figyelmünk!

Ne engedjünk elveszni semmit, ami fajunk sajátossága. Ne csak a magyar nyelv csengésében, a magyar költészet nagyszerűségében gyönyörködünk, ne csak a magyar dal, a magyar zene

ringassa álomba, zokogtassa meg a lelkünket, vagy emeljen föl, ragadjon el, bátorítson bennünket, — hanem terjedjen ki figyelmünk a viseletünkre is. Elevenítsük fel a magyar ruhát, mint fajunk egyik sajátosságát!

Elevenítsük fel, hogy minden, amit látunk, minden, amit hallunk, minden, amit érzünk, minden, de minden a magyar fajé, igazán magyar legyen! Készíttessetek magyar öltözetet!

És amint az a 400 elődünk elindult abban a fekete magyar ruhában, a szabadságharcz véres csatáira karddal a kezében, úgy induljunk el mi is, tudással az agyunkban, lelkesedéssel a szívünkben, a magyar hazáért, a magyar szabadságért, a magyar fajért vívandó küzdelembe — abban a magyar ruhában!

Színház, művészet, zene.

Szoyer Ilona Debreczenben.

Ha Szoyer Ilona művészetéről akarunk röviden szólni, lehetetlen, hogy össze ne hasonlítsuk Fedák Sárival, kit tavaly fogadott Debreczen ilyen nagy lelkesedéssel, míg Szoyer a „Magyar Színház“-ban ragadta hallgatóit a lelkesedés birodalmába; most meg, míg mi Szoyer Ilonkát nemes tapsokkal jutalmazzuk igaz művészetéért,

Öt hónap múlva tértél vissza, mikor a május felöltötte lomb lészét, virágkoronáját. A lég megtelt kábító illatokkal, erős, szerelmes, forró fantómokkal; a lomb között madarak szeretkeztek s rakosgatták fészkeiket; az ezerféle bogarak kiültek az út szélére s apró lábaikkal ölelkeztek; a virágokon pillangók lejtették bűvös csábtánczaikat; a szellők éjszakára kiköltöztek a rétekre, kaczerkodni virágkedveseikkel s a nap millió tükörben sugárzott vissza a harmatos fűszálakon. És egy ily napon önkéntelenül is neveinken szólítottuk egymást, lágyan, szeretettel, mintha gyermekkori jóbarátok lettünk volna. Miért?... mert május volt. Édes, erős, illatos, szerelmes, észbontó május. És ezt a májust beleheltük a tudónkbe, a vérünkbe, minden nagy illatával és szerelmével.

Kora hajnalban kijárogattam a rétre, harmatos virágot, első napsugár csókolt a virágot kötöttem csomóba. Hallgattam a csobogó hullámot és tanultam tőle csodálatos meséket. Belebámúltam az égbe, mikor a felkelő nap sugárújaival ezerszínűre festette, gyorsan változtatva egyik szint

a másikkal. Mikor aztán megtelt a tenyerem virágokkal, vittem haza titkon, kabátom alá rejtve, napsugártól, portól óva, nehogy elhervadjon. Útközben megfürösztöttem harmatos fűben, édes gondolatokban. Aztán beszéltem neked tündéri meséket a rétről, virágokról, a csobogó vizekről, kiszíneztem a hajnali ég ezer színével; te meg beszéltél nekem a valóról, az erős, eleven életről s téged a mezők illata, engem az élet levegője mámorba ejtett. És egy júniusi este, mikor az ákácok fürtös fejeikkel biztatólag intettek, amikor szeretni tanított minden, az öszszelebűvő falevelek, a fészeképítő madarak, az utszéli rovarok, a szellők, a föld peremével ölelkező ég: odaillesztettem ajakidra az első csókot.

A legelsőt, a legédesebbet.

* * *

„Zoe mou zas agapo...”

Az első csók után ezzel a jelszóval vettük fel a harcot a lehetetlen ellen: visszaállítani a

addig Fedák a „Magyar Színház“-ban járja szédítő tánczeit. Kettőben egyek. Elragadják a közönséget egyaránt és tisztán, érthetően énekelik a szöveget. De míg Fedák Sári érzékeinkre hat s különösen tánczai bolondítják meg a fiatal-ságot és az öreg urakat, addig érzelmeink tisztult nemessége száll szívünkbe, ha Szoyert énekelni halljuk s játszani látjuk. Fedák itt volt őt este, Szoyer is. Telt ház volt akkor is, most is mindig. De míg Fedák Sarit a csokrok, koszorúk s virágok özönével fogadta s ünnepelte tapsain kívül a debreczeni közönség, sőt a dalárda előadás után lakására ment, hogy dallal is üdvözlje a dalost. — igazabban a tánczosnőt: — addig Szoyernek a szív nemes buzdításából fakadt tapsokon és két szerény viságcsokron kívül egyéb megtiszteltetés nem jutott. Ine, mit jelent ez? A közönség nem tudja az igaz gyöngyöt felismerni. A hamis, ha jobban ragyog, mert még új, elbolondítja, elragadja, fut utána eszeveszetten, csak hogy övé lehessen, vagy legalább közelébe juthasson. Mi, ha művészetről akarunk megemlékezni, akkor nagyon, de nagyon fölibe kell emelnünk Szoyert Fedáknak. Különösen örülünk és dícséretére írhatjuk, hogy nem keresi a külső hatást, nem a szoknyaemelgetéssel, de a finoman kidolgozott és azért mégis igen természetes

játékkal hat, gyönyörködtet; lelkünk, szívünk emelkedik, száll s ott van mellette, vele, szavának édes csengésében, énekének szívből szakadt hullámzásaiban. Szóval, mi lelkesedtünk, mert éreztük s megértettük, hogy Szoyer igazi — művésznő. (ss)

Elmaradt hangverseny. Müttermüller József gondokaművész neje Müttermüllerné Lengyel Erzsébet zongoraművésznővel hangversenyt hirdetett deczember elsejére. Nagyon szép műsort mutatott be, amelyből már lehetett látni, hogy nem közönséges játékos lehet. Hogyne! hisz magyar művész játékát a legnagyobb magyar városban biztosan meghallgatják!? De mi történt? Összesen harminczegyen mentek el, hogy meghallgassák. Müttermüller kijelentette, hogy a belépti díjakat visszaadja, de nem hangversenyezik. Nehány jó ismerősének kérésére eljátszott két darabot, azonban kijelentette, hogy ez nem koncert, ezt szivességből teszi.

Úgy látszik, hogy Debreczen város *művelt* közönsége halad, halad. Tavaly még meglehetősen számú hallgatósága volt a már boldog emlékeztető „Zenekedvelők köre“ által rendezett hangversenyeknek. Az idén eljött Burmester, ez a világhírű titán s meghallgatta 250—300 ember; 75,000 lakos közül 300! Ilyenek után egy csep-

szép tavaszt, mely kiesett az évből. A múlt romjain meg akartuk teremteni a boldogságot, mely elveszett vala; élni akartunk az életen kívül, ami külön világunkban.

Mennyit szenvedtünk? mennyit küzdöttünk? és mégis volt-e nagyobb boldogság a mienk-nél?!... Lehoztuk a mennyországot a földre, vagy felemelkedtünk a mennyei mélységekbe, szürcsöltük annak kéjeit naphosszat egymás ajakiról s a tubafák, nárcziszok és jázminok árnyékában soha annyi kín még nem takadott emberi szívben...

Az emberek árgusszeme mindenüvé kísért bennünket, hogy meglopja a gyönyör perceit; fekete színűnek látta az ártatlanság tiszta fényétől sugárzó dolgokat, látott olyanokat, miket nem láthatott. Óh, ilyenkor nagyon, nagyon szerettelek remegő madaram. Úgy szerettem volna az embereknek szemébe kiáltani bűneiket, undokságaikat, hogy áhitattal tekintsenek rád s bűneik súlya alatt leroskadjanak előtted, te szenvedő, szent asszony... Nem engedted, csak arczomba takartad vonagló arczodat, a szemedből kigör-

dülő könyecsepp végig futott arczomon; lezártad szemeidet, hogy ne lásd a világot, a csunyát, az irigyet s csókoltuk egymás ajakát, míg szíved dobogása nem jelzé, hogy a boldog álom, — melyből az emberek rosszasága már-már felriasztott — visszatért szívedbe.

Így jött el a második tavasz kínos gyönyörök között, magával hozva az első csók bűbáját... Ezek, óh ezek voltak a boldog idők!... Ezek, óh ezek voltak a szívölő kínok napjai!

Nekem a tavasz múltával távoznom kellett, kilépnem külön világunkból a nagy élet Szaharájába, otthagyni téged, szerelmemet, lelkem álmait, ifjúságomat, — mindenemet. Nem tudtuk miért, de tettük, mert a szívünk azt dobogta. Vetélkedtünk, hogy melyikünk tudja édesebbé tenni az utolsó perceket, minden csókba egy-egy paradicsomi világot zártunk, egy percz keretében évek gyönyörűségét és boldogtalanságát éltük át; nem is szedtük, hanem lázasan téptük, marokszámra szakgattuk a szeretet virágait s árasztottuk el egymást vele, hogy majd megfuladtunk tőle.

pet sem lehet csudálkozni azon, hogy a külföldön még mindig barbár Magyarországról beszélnek. Eddig legalább, ha nem is hallgatás, de a látás és láttatás kedvéért eljárt Debreczen város közönségének az a része a koncertekre, amelyik része zenei műveltséget is affektált. De úgylátszik, abba is beleuntak s olyanoknak mutatták most be magukat, mint amilyenek valójában!

Peéry.

Ifjúsági élet.

Ifjúsági nagygyűlés. Izgalmas diákélet van Debreczenben. Az ifjúság mozgolódik, dolgozni akar. Erről tanuskodik legközelebb megtartott ifjúsági gyűlésünk is. Három tárgya volt csak e gyűlésnek, de nagyon elég ahhoz, hogy ha megvalósítjuk mindazt, amit határoztunk, munkálkodásunk felejthetetlen maradjon a debreczeni magyar diákság szép történetében. Hogy az Akadémiai Kör mily fontos, arról szólt múlt számunkban a vezető cikk egyrésze és hogy mint valósítható meg. A megválasztott bizottság fáradtságot nem ismerő buzgalommal, rövid időn belül megoldja ezt is. Hogy sikerül-e visszaszerezniünk diákzászlónkat, még nem tudhatjuk, de hogy az erről való megemlékezés Debreczen ifjúságához

A sokaságtól, a terhétől, az illatától. Nem akarunk egyikünk sem adósok, hálára kötelezettek lenni. Elszakadtunk a földtől, belemerültünk a mennyei mélységekbe, az örök titkokba, a túlvilági kéjekbe s valami csillogó ködű aetheri világban éltek lelkeink. Nem hallottuk többé az irigység vad szavát, hiszen sóhajaink: „csak az elválást ne találták volna ki!” azt mondták: úgy sem fog már sokáig hangzani.

Akkor még nem tudtuk, miért volt mindez a végtelen szeretet? miért akartuk a kéjek kéjeit egy pillanat alatt kiélni?... Pedig, látod, nem a gyönyörtől reszketett, hanem a fájdalomtól vonaglott szívünk abban a boldogságban. Minden csókban, minden ölelésben ott láttuk a Cherub lángkardját, mely örökre ki fog bennünket az édenből űzni; éreztük, hogy a boldogság zengő hárfájának húrjai az elválásnál ketté fognak szakadni; hallottuk a föld szellemének szavát, amint átkot mond reánk, hogy a földtől elszakadva, az egyetemes világrend törvényei alól kivontuk magunkat; éreztük hogy ha az életben még látni is

méltó volt, ki kételkednék benne? — Harmadik tárgyunk a magyar ruhának ünnepnapokon óhaj-tandó viselete volt. Közöljük e számunkban azt a beszédet, amit Nagy Sándor mondott, már csak azért is, mert úgy az Akadémiai körrel, mint a zászlóról részletesen megemlékeztünk; de közöljük azért is, mert nem hisszük, hogy ne volnának olyanok, akik meg ne inognának, meg ne torpannának, hogy rövid gondolkozás után annál büszkébben egyenesedjenek fel a magyar ruhában.

A gyűlést Papp Lajos senior nyitotta meg s vezette mindvégig szépen. Felszólította legelőször is Fráter Ernőt, hogy adja elő az Akadémiai Körre vonatkozó indítványát. Rövid, de szép beszédben emlékezett meg a mai ifjúsági életről s kimutatta az Akadémiai Kör szükségességét, amire az ifjúság egyhangú lelkesedéssel kimon-dotta, illetőleg elfogadta Fráter Ernő indítvá-nyát, hogy *meg akarja alakítani az Akadé-miai Kört* s ugyancsak Fráter Ernő indítvá-nyára a senior elnöklete alatt *tizenkét tagú bizottságot küldött ki*, melynek kötelességévé tette az ifjúság, hogy mihamarabb lássanak mun-kához és tegyenek meg mindent, hogy szeptem-berre már Akadémiai Kör legyen. A bizottság tagjai lettek: Elnök: *Papp Lajos senior*; tagok: *Fráter Ernő*, a J. S. E.; *Zöld Mihály*, a H. S.

fogjuk egymást, de többé egymásra nem találunk.

Ezért volt minden mi szerelmünk. Meg akarunk égni öntözünkben, szét akartuk rombolni idegkötelekeink hálózatát, hogy soha másnak ne élhessünk, hisz sejtettük, hogy főnixek, szalamanderek gyanánt többé nem fogunk új életre kelni, hogy a szívünk többé nem fog úgy dobogni.

Akkor csak sejtettük.

Ma már a valóság ez..

* * *

...Miért tovább erőszakolni azt, mit megkezdeni is vétek volt?...

Sajgó szívvel, de nyugodt józansággal (?!) írom e sorokat naplóm utolsó lapjára. Kezem nem reszket, a beözönlő éjjeli levegő elveszi fejem forróságát.

Miért küzdeni tovább a lehetetlenért, a szép tavaszért, mely kiesett az évből?... Az már úgysem lesz olyan mámoros, olyan kábító illatos, mint a két első évé. Hiányzani fog belőle az álom,

E.; *Milotay István*, a M. I. T.; *Barabás Andor*, a „Jog. Önk.”; *Nagy Lajos*, a „Hitt. Önk.”; *Kerekes Gyula*, a Főisk. Gyorsíró Kör; *Szűcs László*, a F. T. O. E.; *Gyökössy Endre*, a D. F. Lapok; *Nánássy Lajos*, a „Közlöny” részéről és *Szarka Lajos*, *Baja Mihály*, *Forbeger Béla*.

Ezután *Szarka Lajos*, lapunk főmunkatársa emlékezett meg szépen régi zászlónkról s elmondta annak történetét, úgy, amint azt még múlt számunkban közöltük is. Az ifjúság egy hangú lelkesedéssel járult az ő indítványához is és kimondotta, hogy „hozzuk haza a zászlónkat”. A gyűlés *Szarka Lajost* és *Gyökössy Endrét* bizta meg, hogy a senior aláírásával, az ifjúság útasításából levélben lépjenek érintkezésbe *Thaly Kálmánnal*, ki mint történetíró és Debreczen követe szívesen foglalkozik ez ügygel és szívesen megteszi nekünk bizonyosan, hogy felvilágosítást ad arra nézve, hogy mint kérjük zászlónkat haza.

Ezután *Nagy Sándor* mondotta el e számunkban leköszölt szép beszédét a magyar ruha mellett. *Gyökössy Endre* pedig elmondta, hogy *Mauk József* mennyiért s milyen kedvezménynyel és fizetési módozat mellett csinál magyar ruhát, *Cziczó Lajos* pedig legfinomabb magyar szabású

csizmát. Szép-beszédet mondott ezután *Baja Mihály*. Hatalmas érvei előtt meg kellett törniök azoknak is, kik legádázabb s legcsökönyösebb ellen-ségei a magyar ruhának, — sír a lelkünk, hogy ilyenek is akadnak. Szépen fejtegette a magyar ruha salonképességét, felemelő erejét, mit az ifjúság tüntetésszerű tapsokkal jutalmazott és kimondotta, hogy *a magyar ruhát ünnepi ruhának elfogadja*; majd *Erdei Károly* indítványára hozzáteszi, hogy azok, akik magyar ruhát csináltatnak, *álljanak össze* s márczius tizenötödikén a Debreczent körülölelő falvakba bocsássanak ki egy-két tagot, hogy az ott reuendezendő ünnepélyen részt vegyenek szereplésükkel.

És szívünk lelkesedése imádságként száll most Istenhez, hogy ne csak határozat, de megvalósulása még nagyobb dicsőségünk legyen!

Részlet egy debreceni levélből.

Ilyen cím alatt az „Egyetemi Lapok” közöl *Erdei Károlynak* *Gulyás József*hez írt magánleveléből 10—12 sort. Mi erre a következőket jegyezzük meg: *Erdei Károly* az ifjúságnak nem egyik vezére. Másodszor, ne hallgasson és ne higgyen az „Egyetemi Lapok” akárkinek, mert itt a „hangulat” most is olyan, mint a milyen

a remény, a hit, az akadályt nem ismerő szeretet, hiányzani fogok belőle én és te.

Előveszem leveleidet, a régieket és az újakat és olvasom isten tudja hányadszor. Az elsőben alig van valami, csak a sorok között írtad tele a szíveddel. Az utóbbiak?... azok már olyan szépek, hiba nélküliek, még szerelemről is szólasz bennük — az ész hangján. És látod az első leveleknek egy picziny betűjében több szerelem lakik, mint az utolsóknak tudós szépségében és rideg művésziességében.

Te mondad, hogy ha nincsen a szívben érzés, nem lehet abból felszínre hozni, csak élettelen szavakat. Akkor még telve voltál szeretettel... Azóta szerelmemmel elégettem a szívedet, megfosztottam lelkedet illatától, szerelmedet vakító fényességétől; elraboltam legszebb gondolatod, tündéri álmod, elraboltam — *első szerelmed*.

És még én kívánok továbbra is szeretetet, szívet, lelket, olyat, mint régen volt?...

Váljunk el! Kimerítettelek szerelmemmel. Nem kérek búcsú-csókot; érzem, hogy ha a

régi vad tűz fellobogta benne, megégve omolnék lábaidhoz, hogy soha többé el ne szakadjak tőled.

Pedig válnunk kell kérlelhetetlenül...

Miért?!...

Tudod-e még a mesét az elátkozott csillagról? Együtt ragyogtak a teremtés kezdetén, aztán egy átok-miatt kettészakadva kellett rohanniok a végtelen űrben. Utaik egyszer keresztezték egymást, s amint elrohantak egymás mellett, a tűztől majdnem egygyé olvadtak, de a titkos erő tovaragadta őket, hogy soha többé ne találkozzanak

A mi lelkünk volt az.

* * *

Hangok rezegtetik meg ablakomat. A gyászinduló zokogása, a dicsőhymnusz magas szárnyalása olvadnak benne fel.

Az éjjeli őr rekedt túlkén vontatottan fujja a tizenkettőt...

Isten veled!

— S.

6a*

volt, a mikor meghoztuk a határozatot: Debrecen ifjúsága e határozat szerint tesz mindent az önálló munkálkodás terén s ehhez tartsa magát az „Egyetemi Lapok“ is. *Mi dolgozni akarunk s nem veszekedni*, azért nem foglalkozunk e semmiséggel sem bővebben.

Lapszemle.

A Budapesti Egyetemi Lapoknak 13. és 14-ik számát vettük multkor megírt megemlékezésünk óta A 13-ik számot Rédingér Géza *Turul madara* nyitja meg. Költői sorokban emlékezik meg arról a sajnálatos jelenségről, hogy a magyar szív ma már nem érti meg a magyar érzést és honszerelmet zengő dalokat. Mintegy kiegészítője ennek Zombory Dezsőnek *Énekelnek a fiúk* cz. cikke, melyben az Egyetemi Körben megalakult kuruc énekkarról emlékezik. Tárcazarovátában Gulyás József ismerteti a debreceni *Legátus világot*. A „Vidéki élet“-ben Bodor Aladár Kolozsvárnak egyetemi életével foglalkozik. A *Diák poézist* Berkovich M és Kerbolt K. költeményei képviselik. Művészeti, irodalmi és külföldi diák élet, hír, sport rovata közérdekű dolgokról számol be. A 14-ik szám vezércikkben foglalkozik Rambaldo Jachia: a C. J. nemzetközi diák-szövetség olasz osztálya alelnökének budapesti látogatásával s e látogatás fontosságával. Ismerteti a magyar diakmozgalmakkal kapcsolatosan az orosz diákság szervezetét egy orosz diák személyes tapasztalatai nyomán. Tárca rovata Oláh Gábor *Ország Ilona* című költői beszélyének egy részét hozza. Írt még e számba Gyökössy Endre *Katonakönyvem* címmel, valamint Gulyás József a *Turul* madárra visszhangul adott *Hajnal* című szép költeményt. A lapnak többi rovatai is tartalmasak.

A Kolozsvári Egyetemi Lapok 7-ik számának vezércikkében Ady Lajos *A magyar nyelv* magyartalanságának okaira hívja fel figyelmünket. A lap többi része egészen a szépirodalomé. Farkas Imre, különösen Bodor Aladár szép költeményeikkel emelik a lap becsét, a tárca rovatot Asztalos Kálmán *Inkompatibilitása* és *A föld* tesz. Költeményeket olvastunk benne Ady Endrétől és Kiss Menyhértől. Lukivich Imre érdekesen mondja el, hogy *milyennek képzeltek az 1891-iki Budapestet 1841-ben*, egyúttal folytatja II. Sylvester pápáról írt dolgozatát.

A Debreczeni Gyorsíró első száma is megjelent, ha kissé későn is, de érdekes tartalommal. Foglalkozik a gyorsírás múltjával és jövőjével, a gyorsírázat reformjával és dr. Fábrónak nyilatkozatával. Megismertet bennünket a debreczeni gyorsíró egyesület életével, tudósítást hoz az O. M. Gy. E tisztújító közgyűléséről. A rendes szokáshoz híven költeményt is közöl: Gyökössy Endrének *Koldus* című költeményét. Tartalma és csinos kiállításáért csak elismerésünket fejezhetjük ki Csobán András szerkesztő és Zelovich Zoltán autographálónak. (sz. l.)

Sport.

A „Debreczeni Torna- és Kerékpáros-egyesület“ házi versenye december 4-ikén folyt le a péterfia-utczai tornacsarnokban. Bár meghívókat nem küldött széjjel az egyesület, mégis közönség, különösen nők és az ifjúság szép számban jelentek meg. A verseny felvonulással és szabadgyakorlatokkal kezdődött. A vasbotokkal végzett és ügyesen összeállított csapatgyakorlatok nem tévesztették el hatásukat és a közönség nagy tetszéssel fogadta azokat. Az érdem itt különösen Tóth Mihály tornatanárt, az egyesület művezetőjét illeti.

Ezután a nyújtón és a korláton mutatták be a tornászok ügyességüket és a bravuros mutatványokért nem ritkán hangzott fel hatalmas tapsvihar. Eredetileg e szerekre verseny nem volt kiírva, a jury mégis kiválóbb ügyességükért és buzgóságukért a nyújtón tornázók közül Tóth Istvánt, dr Csűrös Ferenczet és Bonczos Lászlót, a korláttornázók közül pedig Molnár Lászlót és Forberger Bélát éremmel tüntette ki.

Az egyéni versenyek súlydobással kezdődtek. Első lett Rudolfi Imre 12 m. 45 centiméteres dobással. Az országos record mögött tehát mindössze 19 cm.-rel maradt el. Második Bala Imre lett (8 m. 98 cm.), harmadik Székely Árpád (8 m. 43 cm.).

A függeszkedésben első Nagy Lajos, második Pálúr Miklós lett.

A magasugrásban holtversenyben első: Csűrös Gyula és Huszthy Miklós lettek, második Rudolfi Imre, harmadik Horváth Zoltán. A magasugrás szabad földről történt s az első 160 cm.-t, a második és harmadik 150 cm.-t ugrottak. Csűrös Gyula 165 cm.-es ugrását nem lehe-

tett beszámítani, mivel a pálcza egy lokkal lejjebb esett az érintés következtében.

A díjak kiosztása az „Angol királynő”-ben történt, hol igen számosan voltak jelen. Ugyanott elhatározták, hogy január hóban az egylet nagyszabású hangversenyt rendez a nagyerdőn létesítendő sporttelep költségeinek a fedezésére. A hangverseny előkészítésén az elnökön, Lasz gallner Kálmánon kívül dr. Láng Sándor és P. Nagy Zoltán zenetanár fáradoznak, akik mindnyájan elég biztosítékot nyújtanak, hogy a hangverseny városunk minden körében felkeltse az érdeklődést.

Korcsolyázás. Bár a szeszélyes időjárás még mindig nem engedte meg Halifax lelkes hiveinek, hogy nemes passziójukat e télen kielégítsék, máris nagyban folyik a készülődés a jég-sportra.

Többen lelkes agitatót fejtenek ki, hogy egynehány száz korcsolyázót összehozhassanak azon célból, hogy a Margit-fürdői jégpályán ne csak nappal lehessen korcsolyázni, hanem hogy hetenként egynehányszor este villanyvilágítás mellett is élvezni lehessen e kellemes szórakozást.

Igen sokan iratkoztak már eddig is alá a kibocsátott felhívási íveknek és mi e helyről is felhívjuk az ifjúságot az ügyes eszme pártfogására, amely remélhetőleg nemcsak eszme fog maradni, hanem, ha beköszönt az állandó tél, meg is fog valósulni.

— I — a.

Ifjúsági egyletek.

A Magyar Irodalmi Önképző-Társulat 8-ik rendes gyűlése a múlt hó 31-én folyt le, a tagok élénk érdeklődése mellett. A műsornak első pontját Kiss Pál töltötte be Petőfi *Jóslatának* középsikerült szavalásával. Majd Gyökössi Endre olvasta föl Gál Zoltán *Lopott* (első címe *Vallatás* volt) című költeményéről írott bírálatát, melynek alapján a gyűlés a költemény fölött napirendre tért, míg az objektív és részletes bírálatért jegyzőkönyvileg mondott köszönetet. Jegyzőkönyvileg mondott köszönetet a gyűlés Kertész Ignácnak is: *Xenophon, Gyermek valék, Hűvös szellő* című költeményeinek felolvasásáért. C. iriák Sándornak szavaltát pedig, ki Ábrányinak *Krakéler* című víg monológját adta, középsikerűltnak minősítette.

A kilencedik rendes gyűlés napja e hó 7-ike volt. A tárgysorozatnak legszebb pontjait Milotay Istvánnak *Zágoni Mikes Kelemen leveleiről* szóló felolvasása és Baróthy Istvánnak szavaltája képezte, ki Arany *Nagyidai cigányok* című eposzából szavalt egy részt.

Baróthynak bátor, hatalmas s eredeti felfogással adott szavaltát a gyűlés egyhangúlag sikerűltnak minősítette; Milotaynak felolvasására vonatkozólag azonban még nem döntött, mivel szerző már első alkalommal is nagy érdeklődéssel hallgatott felolvasását több gyűlésen folytatja. A gyűlés többi tárgyát Szombathy K., Peti Sándor és Szabó Zoltán töltötték be. Szombathy K. Ábrányinak *Vándor Madár* című költeményét adta elő, több affektálás és modorossággal, mint igaz érzéssel, s így csak középsikerű tudott elérni szavaltával. Peti Sándor *Síró Nóták* cím alatt néhány költeményt olvasta fel, melyet Hajdú Miklósnak adott ki megbírálás végett a gyűlés. Szabó Zoltán pedig, az elkoptatott *Tót táncmestert* szavaltta jól indulva, rosszúl végezve, úgy, hogy a gyűlés részint ezért, részint, mert nem tartja az ilyenfajta monológot olyannak, mely az irodalmi társulat szellemi magaslatának megfelel, a szavaltot elvetette (sz. l.)

A Hittanszaki Önképző-Társulat december 4-én tartotta meg 9-ik rendes gyűlését, mely ezen félévben utolsó volt. Csépe István 1. th. imádkozása után Kónya Gábor 2. th. ismertette Stockmeyer Ottónak egyik egyházi beszédét. Jakab Lajos 1. th. sikerűl predikálása végeztével Baja Mihály 2. th. olvasott fel 3 csinos költeményt, majd Nánassy Lajos 4. th. folytatta és befejezte felolvasását. Ugyanekkor állapította meg a Társulat azt is, hogy a jövő félévben tartandó vitaűlésen a már kihirdetett kérdést igenlőleg Erdei Károly 1. th., nemleges oldalról pedig Perc István 3. th. fogja vitatni.

Említésre méltó, hogy a múlt számban közölt pálya-kérdésekhez a december 5-én tartott választmányi gyűlésen még egy tétel csatoltatott: „Az Efesusi levél exegesis”, jutalma a „Dicsőfi József és társai alapítványa” kamataiból 2 korona. (K. G.)

A debreceni főiskolai Gyorsíró-Egylet f. hó 7-én választmányi gyűlést tartott. Sik Antal és Nagy Mihály választmányi tagok személyében tanfolyam vizsgáló bizottságot küldött ki. — Teljes megnyugvással fogadjuk ezt, mert tudjuk, hogy annak a fontos szerepnek, mi e hivatással együtt jár, méltóképen meg tudnak felelni. Egyletünk ugyan a tanfolyam vezetői vizsgán egyfelől, másfelől a havi versenyek alkalmával ellenőrizheti, hogy vajjon tanfolyamaiban rendszerünket szigorú pontossággal adják e elő a tanfolyam vezetői, azonban ennek leg hathatósabb eszköze egy-egy tanfolyamvizsgáló bizottság kiküldése, melynek tagjai közvetlen tapasztalatokat szerezhhetnek s feladatuk lelkiismeretes betöltésével több oldalú áldásos munkát végezhetnek. Tárgyalta a választmányi gyűlés, ezt követőleg, a „berlini Gabelsberger Museum Egyesület” átíratát, melyre nézve javaslatba hozza a választmány a közgyűlésnek, hogy az egylet a tagok közzé lépjen be s kiadványait a Museum rendelkezésére bocsássa. — Csak helyesellhetjük e lépést is, hiszen csak következetességének adja a gyorsíró-egylet tanújelét, a mikor a Nagymester egész művelt világunkra oly nagy mértékben kiható áldásos működéséért ez általánosan nemzetközileg megindult kegyelet lerovásában részt kíván magának. Folyó ügyek: Tanfolyam vezetők, pénztáros, könyvtáros jelentései töltötték még ki a tárgy-

6b

sorozatot. Ünnepi előbbválasztásban részesültek: Kerekes Gyula elnök, Csobán András, Fóris Lajos, Ujlaki Miklós, Nagy László. Útasítást nyert az elnökség arra nézve, hogy keresse meg az egyesület nevében a nagyt. Gazdasági tanácsot, az István gőzmalom társulatot s az Alföldi takarékpénztárt, hogy megszokott segélyeiket ez évben se vonják meg az egyesülettől, hogy kevésbé szűkölködvén anyagiakban, annál inkább megfelelhessen hívásának.

*

Dec. 9-én tartotta az egyesület havi rendes gyűlését. Egyéb jelentések mellett most terjesztette be az elnök. milyen munkát végeztek az egyesület tagjai a gyorsírással. Bőszőrményben a dr. Benedek János országgyűlési képviselő jelölése és programbeszédjének megtartása alkalmával, a debreceni három választó kerület jelöltjei által, Kossuth Ferenc, Barabás Béla, Endrei Gyula látogatása alkalmával, a debreceni főiskolai ifjúság nagygyűlésén, a debreceni ügyvédi kamara tisztújító gyűlésén elhangzott beszédek, mind egyesületünk tagjai vették fel s a felvétel alapján közölték azokat a helyi, illetőleg a fővárosi lapok. Ebben a munkában s vele az egyesület kintélénének emelésében s a gyorsírás iránti bizalom növelésében részt vettek: Csobán András, Sik Antal, Tóth János, Bóné Endre, Tolnai József és Bálint Antal. Az egyesület belépett a „Gabelsberger Muzeum Egyesületbe.“ Nagy Mihály levelező írású szabatos stenogrammot bírált. Bírálatán komoly, szakismereteinek megfelelő hangulat ömlött át. Tetszéssel fogadott bírálatáért a gyűlés köszönetet szavazott. A gyűlés tárgyatnak főpontját Csobán András előadása képezte. Különös dícséretet és elismerést érdemel azért, mert a rendszeri vitát a szaklapok hasábjairól az egyesületi életbe is bevitte. Tartalmas előadására nem teszünk itten megjegyzést, elegendőnek tartván elismerésünk kifejezését. Megbízta az egyesület az elnökséget, hogy a febr. első hetében megtartandó ünnepélyt kellően előkészítse, mégpedig olyan értelemben, mint a kiküldött bizottság véleménye alapján a gyűlés megállapodott. A közgyűlést havi verseny zárta be, melynek eredménye a következő lett:

Kezűkönnél: I. Pilbauer Antal, II. Kemény Ferenc, III. Balogh János. Megdícsértettek: Dömök Béla és Medgyesi Gábor.

Haladóknál: I. Zöld József. II. Német Ágoston, III. Sáfár László, IV. Erdős Károly. Megdícsértettek: Bródy Árpád, Gyulai József és Lukács Elek. ()

Különfélék.

Boldog karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kíván olvasóinak, munkatársainak a szerkesztőség és a kiadóhivatal.

Mellékletünk. Lapunk e számához egy ív mellékletet csatoltunk. Eltérünk a régi szokástól, de ezzel is buzgalmunknak akartuk bizonyosságát felmutatni s ha elégséges anyagi támogatásban részesülne lapunk, — ezt többször is kész örömmel megtennők!

Ballag már a vén diák. Üres marad vagy három hétre a debreceni ősi kollégium. A theologusok legatíóba, a jogászok meg haza iparkodtak a karácsonyi ünnepekre, hogy a szülők szerető jóságától bátorítva vagy a szerető feddéstől megerősödve jöjjenek vissza dolgozni tovább! De most mi kíváncsiak vagyunk másra is. Hányónknak lesz már Karácsony után magyar ruhája? Hányan értették meg a buzdító szót s hányónkban öltött testet a szép gondolat, mit az ifjúsági gyűlésről a lelkesedő ifju szívében hozott magával? Hogy nem pusztá szó volt, ami a magyar ruha érdekében elhangzott, legjobban bizonyítja az eddig elért eredmény. Mi buzdításul közöljük most azok nevét, kik már megrendelték; mert — elég szomorú, hogy sokaktól hallottuk azt a megjegyzést, „ha lesznek ennyien vagy annyian, akkor én is csináltatok“. Akik már megrendelték. mihamarabb, — Karácsony után már sokan, — büszkén veszik magukra, hogy hadd lássa az a sok becselt mellű cilinderes anyámfia, hadd szégyelje magát, hadd piruljon el az *őseire* büszkélkedő, *magyar* őseivel hetvenkedő frakkos, elpuhult sereg, mikor magyar ruhában lát majd bennünket, mert ha ősapjuk feltámadna, unokáit bizonyosan közöttünk keresné s nem a köcsöggalapot viselő divatbábok között. A magyar ruhát megrendelték: *Papp Lajos* főiskolai senior; *Zöld Mihály*, *Harsányi Pál* esküdtfelügyelők; *Gyökössy Endre*, *Baja Mihály*, *Szarka Lajos*, *Béreczy László* a „D. F. Lapok“ szerkesztőségének tagjai; *Perecz István* th; *Nagy Sándor* jh; *Joó András* th; *Erdei Károly* th; *Grünvald Zoltán* jh; *Füzessy Géza* a „F. T. O. E.“ könyvtárosa, *Kiss Pál*; *Kónya Gábor* th; *Szabó Zoltán* jh, *Kiss Károly* jh; *Papp László* th; *Lajos Sándor* th; *Hajdu Miklós*, *Szombathy Kálmán*; *Hajdu Péter* th; *Peti Sándor* th; *Adorján István* jh; *Zakariás Károly* th; *Boronkay Béla* th; *Kató József* jh; *Baresa Mihály* th; *Kövér Árpád* th; *Reke Kálmán* jh; *Jakab Lajos* th; *Soós János* jh; *Hajdu László* jh; *Székely Árpád* jh, *Stépán László* jh; *Horváth Zoltán* jh; *Czirják Sándor* jh; *Gachal János* th; *Kolozsváry Mihály* th; *Kolozs Vince* th. Jogos reménnyel hiszszük, hogy látva e nemes fölbuzdulást, többen is megrendelik a magyar ruhát, de különösen elvárjuk, hogy az ifjúsági egyesületek vezetői, nemcsak hogy megcsináltatják, de, ha kell, bárhol is szót emelnek a magyar ruha mellett!

Szerkesztő üzenetei.

Nagy-Várad; M. Sziget; Eger; Kecskemét; Eperjes: *Jogakadémiai Olvasó-Körök.* Lapunk ötödik és hatodik számait küldtük azon reményben hogy második felévre megrendelitek. Teljes példányokkal is rendelkezünk.

V. F. J. Boldog karácsonyt kívánunk s munkálkodásod az új esztendőben is köszönettel fogadjuk.

Sz. P. Szombathely. A karácsonyt nem Debreczenben töltjük. S januárban? — lehet, hogy még Szombathelyre is benézünk.

H. E. Vadászerdő. Sorait várom!

L. E. Bicske. Bocsánatot kérünk a sajtóhibáért. Valószínűleg a szedő demokrata s azért hagyta el az „y“-t. Szíves üdvözlét!

Alapított 1805.

CSÁTHY FERENCZbel- és külirodalmi
könyv-, zenemű- és papir-kereskedése

DEBRECZENBEN,

II. kerület, Egyháztér 2-dik szám alatt
(a nagytemplomnál).

Ajánlja dús raktárát a tudomány minden ágából, minden nyelven

könyvkereskedését

az irodalmi téren előforduló jelenségek gyors megszerzésére.

Megrendelések árfelemlés nélkül a leggyorsabban s pontosan eszközöltetnek.

A legújabb és legkedveltebb zeneművek nagy raktára, zeneművek kíváncsra megtekintésül is küldetnek.

Lombfűrészeti minták és deszkák dús raktára.

Végre 10,00 k. kötetből álló magyar és német kölcsön-könyvtárát legillőbb árak mellett. E tekintetben kellő felvilágosítást nyújt a kölcsön-könyvtár-jegyzék.

Legalkalmasabb Karácsonyi ajándék.

PAPIRKERESKEDÉS

ÉS

KÖNYVKÖTÉS ZET.

Sötét kamra díjtalan használatra.

Tessék árjegyzéket kérni.

A tanuló ifjúságnak 5% engedmény.

Ritka alkalom

kiváló magyar műveknek

rendkívül leszállított áron való beszerzésére!

RÁTH MÓR

köztudomás szerint több mint négy évtizeden át száz és száz oly művel gazdagította irodalmunkat, melyekről a jó öreg Toldy Ferencz irodalmi kézikönyvében azt írja, hogy azok

irodalomtörténetünk legfényesebb lapjain vannak megörökítve!

A kiadót az aggkor árnyai nyugalomra és arra intik, hogy kiadói tevékenységét immár az elkerülhetetlen aktuális és folytatolagos művekre szorítsa. Elhatározta tehát kiadásai készleteinek tetemes és valóban elévülhetlen becsű részét tetemesen leszállított áron ajánlani fel a művelt könyvbarátoknak, kulturális, nép- és más nyilvános könyvtáraknak, kaszinóknak önképzőköröknek stb. Ezen művek jegyzéke, mely a mai irodalmi túlproductió és hajsza áramlatában is méltó a könyvbarátok figyelmére és mely számos ünnepi ajándékokra alkalmas értékes műveket — első kiadásokban és oly fényes diszkóteskében, a minők a könyvpiacon sohasem jutottak — is tartalmaz, komoly reflektánsoknak bérmentve rendelkezésére áll.

Ez alkalommal ajánlom a közönség pártfogásába

könyvkereskedésemet

is, 1857-ben az absolutizmus legsötétebb germánizáló éveiben annyi veszély és üldözés között, mint magyar nyelvű, de világirodalmi üzletet alapítottam. Ezen üzletet állandó szállítója a nagy országos központi és számos vidéki könyvtárnak és az ország minden osztályú intelligenciájának jóakarataival bizalmával, sőt barátságával folyton díszekedhetik.

Sok évi szívélyes viszony Páris, London, Róma, Németország, úgy fővárosunk legelőkelőbb kiadóival képessé teszi könyvkereskedésemet a mai nagy concurrenciával megküzdenni, ide érve a bel- és külföldi antiquáriusokat is, ilykép jó lélekkel biztosíthatom a t. közönséget, hogy minden irodalmi megbízás a legjutányosabban és legszigorúbb lelkiismeretességgel intéztetik el.

RÁTH MÓR, Budapest, Haas-palota.

Kovács József

borbély- és fodrász-terme

Debreczen, Piacz-utca

a városházával szemben.

Van szerencsém a collégiumi ifjúság becses figyelmét üzletemre felhívni, hol is

40% árkedvezményben részesítem a mélyen tisztelt ifjúságot.

Figyelmes és tisztességes munka.

Tisztelettel

Kovács József,

borbély és fodrász.

Hasznos időtöltés. Kellemes szórakozás.

Alkalmas

karácsonyi és ujévi ajándékok

kaphatók

elsőrangú és a legnagyobb órás üzletbe

Gasparik Antal

(Serli Ede utódánál)

Chronometer mű-órás, ékszer-kereskedő,
Első Magyar Inga-óra gyáros és Magyar
Allam Vasutak pálya órása

Debreczen, Piacz-utca 16. sz.

Dús választék különféle saját gyártmányú
inga-órákban, Genfi és ezüst órákban,
különféle ékszerekben u. m. lánczok, karkö-
tők, gyűrűk, fülbevalók, gombok, gyémánt,
Briliant áruk és különféle ezüstneműek
óriási választékban.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Cziczó Lajos

úri és női czipész
DEBRECZEN.

Ajánlja dusan berendezett saját gyárt-
mányu kész

férfi- és női czipő-raktárát.

Vidéki megrendelések minta czipő beküldése
szerint páronként jutányos ár és pontos kiszol-
gálás mellett eszközöltetnek.

==== Meg nem felelő czipők kicseréltetnek. ====

Mérték utáni megrendelések a legújabb divat
szerint készítettetnek el.

Készpénzfizetés esetén
a collégiumi ifjúság 5% árkedvezmény-
ben részesül.

FEKETE JAKAB

uri divat, fehérnemű és kalap üzlete

Debreczen,

Főtér, Kistemplom mellett.

Tisztelt vevőim szives figyelmébe!

Karácsonyi és ujévi ajándékokra alkal-
mas ujdonságaim közül ajánlom alant jelzett
cikkekelt feltűnő olcsó árban:

Valódi angol, olasz, gráci és honi gyárt-
mányu kalapok és cylinderek, fehérneműek,
báli ingek, kézelők és gallérok, chikkes nyak-
kendők, francia batist és vászon zsebkendők,
elegáns angol férfi esernyők, Jäger tanár-
féle alsóruhák és harisnyák, karlsbádi férfi
czipőkülönlegességek, báli lackczipők, Zacha-
riás-féle bőrkezttyük, vadászsapok, kocsi-
takarók, francia és angol illatszerek, pénz-
szivar- és cigaretta-tárczák, ezüst sétatobotok,
minden a legolcsóbbtól a legfinomabb ki-
vitelig.

Kérem szives látogatásával szerencsél-
tetni, hogy alkalma legyen üzletem szolidasá-
gáról, pontos és gondos kiszolgálásáról sze-
mélyesen meggyőződni.

A collégiumi ifjúságot 5% árkedve-
zményben részesítem.

Olcsó szabott árak.

MAUK JÓZSEF

ajánlja,

angol, francia és hazai gyárt-
mányú szövetekkel dusan fel-
szerelt

férfi szabó üzletét,

izléses és divatos szabású, angol,
magyar és diszruhák, valamint papi
egyenruhák elkészíttetésére.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

A főiskolai ifjúság részére
készpénz fizetés esetén 5%-os árked-
vezményt ad.

Piacz-utca 12. Stenczinger-ház.

A DEBRECZENI FŐISKOLAI LAPOK KARÁCSONYI MELLÉKLETE.

Karácsonykor.

*Hamvas, szürke felhős karácsonyi égbolt,
Mikor még reám is vígsággal borultál!*

...Ki tudná mi rég' volt?

*Amikor még hittem szent varázslatodban,
S mosolygós jöttödkor rebegő ajakkal
Hálaimeit mondtam?!*

*Hittem, hogy napodon nem árva: az árva,
Hittem, hogy ráborulsz omlatag kunyhókra,
Fényes palotákra!*

*Hittem, hogy a rongyba öltözött szegények,
S a bíbor ruhások örülnek nagy napod
Közeledésének!*

*.. És most annyi borús, fájó arcot látok,
Szemökből olvasom, hogy örömmünneped
Rajtok ma csak átok!*

*Hogy vérbe borúl el bús szemök kristálya,
Sziszegő ajakkal ökleiket rázzák
Fényes palotákra!.*

*...És most annyi büszke, gógós arcot látok,
Aki hitetlenül gúnyolják, kacagják
Az egész világot!*

*Akik eltaszítják maguktól az árvát,
Suhogó selymökben irtóznak, mikor a
Koldus rongyát látják!*

*Karácsony, karácsony elveszett varázsod,
Mert a gyöngye ember a hitetlenségnek
Ósvényére hágott!
A szegény fél tőled — gazdag alig vár rád,
Úgy érzi ekkor a szegény: szegénységét,
Gazdag: gazdagságát!*

*Hitszóró sugárral borulj ránk karácsony,
Imádságfakasztó szikrát dobj a szívbe,
Szállj át a világon.*

*Hogy a jászol előtt, a porba omolva,
Imádkozzon újra az árva, az özvegy.
A gazdag, a szolgál!*

Gyökössy Endre.

Nem kell karácsonyfa.

Mikor karácsony szombatjának alkonyán a harangok megkondultak, a kis Karácsoni Margit szemét akkor hunyta le örök álomra. Édesatyja fájdalomtól eltorzult arczczal állt mellette s úgy érezte, hogy négy éves egyetlen gyermekük elvesztésén szíve szakad meg. Mikor aztán kínos fájdalma hanghoz jutott, keserűséggel sóhajtott távollevő feleségéhez:

— Te sem hitted volna, mikor orvosért mentél, hogy ne lásd élve többé kis leányodat... Hozhatsz már akármiféle híres orvost!

Még egy darabig ott állt a halott mellett. Aztán kitörölte szeméből a könnyet, felesége édes anyját beszélította a kislányhoz, maga pedig indult, hogy táviratozzon feleségének s megtegye a temetésre az előkészületeket.

Az utcaajtóban postaszolgával találkozott — Sürgöny.

Felbontotta. Felesége sürgönyözött Pestről, hova maga ment orvosért, hogy az esteli vonattal érkezik. Megnézte óráját. Épp annyi ideje volt, hogy kiérhetett az állomáshoz. Megváltoztatta szándékát és ment felesége elé.

Az asszony épp akkor szállt ki a vasúti kocsiból, mikor a perronra kilépett. Amint meglátta férjét, izgatottan rohant hozzá.

— Hogy van Margitka?

Karácsoni Aladár úgy érezte, hogy a feleletnél meg kell fullnia. Nem tudta, megmondja-e feleségének a borzasztó valót, vagy hagyja, hogy míg hazaérnek, abban a hitben ringassa magát, hogy kis leánya él?...

Az utóbbira határozta el magát. Tompa hangon válaszolta:

— Jobban.

— Hál' Istennek! — rebegé az asszony megkönnyebbülten — úgylis hiába mentem magam Pestre, nem találtam orvost, aki az ünnepre elhagyva családját, ily messze eljött volna.

Szó nélkül indultak be a városba. Utjuk a főutcán vezetett keresztül. Körülöttük tarka sokaság hullámozott, a járó-kezők arcán ünnepi mosoly ült, a fényes kirakatok előtt nagy tömegek verődtek össze, az egész utca fényvel, boldogsággal, zajos örövendéssel volt tele. Őket most nem érdekelte mindebből semmi. Csak kis leányuk!

Egy kirakatban karácsonyfa volt felállítva. Karácsoni Aladárné önkéntelenül megállott.

— Vett-e valamit a kis Margitnak?

— Lássá, el is feledkeztem róla.

— Pedig hogy örült tavaly is a karácsonyának. Jöjjön, vegyünk neki valamit. Még felállíthatjuk ma este.

— Csak menjen lelkem maga. Nekem másutt van egy kis elintézni való dolgom. Ha elvégzem, itt találkozunk ismét. Addig várjon meg.

Elváltak. Az anya ment karácsonyi ajándékot vásárolni, az apa ment — koporsót venni.

Mintegy félóra múlva már együtt voltak ismét és siettek hazafelé. Karácsoni Aladárné boldogan gondolta, hogy fog örülni kis leánya az ajándéknak. Karácsoni Aladár nem tudta, hogy mit gondolt, maga sem.

Ütközben inas-gyerek haladt el mellettük, vállán fehér koporsót vitt. Nagyot köszönt nekik.

Az asszony megborzongott.

— Miért köszönt ez nekünk?... Hogy van a kis Margitka?

Borzasztó sejtelem tölté el lelkét. Ha talán meghalt volna? Átkarolta férje karját és sietett, utott lázasan, vonszolva magával férjét is, míg nem kapujokig értek. Ott az asszony megállott, még egyszer megkérdezte férjét:

— Mondja meg igazán, hogy van Margitka? Félek bemenni!...

— Hová tegyem a koporsót? — hangzott belülről a koporsót vivő inasgyerek hangja feleletül.

— Meghalt!... Titkolta... Margitkám! Margitkám!...

És végig terült a fagyos utcakövezeten.

Szarka Lajos.

Kuczorgóban.

*Tiszapartján a Kuczorgó csárda,
Mint a német zászló, olyan sárga.
Magam ülök, iszogatok benne,
Majd elnyel a feketegyász benne.*

*Hej! nem így volt, — nem így volt ez régen,
Ebb' a híres tiszaparti révben.
Régi világ, betyár világ! Ej! haj!...
Okos ember azt mondja rá: nem baj.*

*De bizony baj, baja Kuczorgónak,
Oda is lesz, meg is hal maholnap.
Tengerétől könye záporának
Borai már vízzé változnak!*

*Hej! mikor még a csapláros lánya,
Jó bort adott s tüzes csókot rája,
Komiszáros váltig itta, — kérte,
Szegény feje majd megbomlott érte!*

*«Kuczorgónak gyönyörű virága! —
Így könnyörög, esdekel hozzája:
Adj egy csókot szegfűm, tulipántom,
Rózsa Sándort két napig nem bántom».*

*Föl is ugrik ölelésre, csókra...
De az ajtó kinyílik a szóra;
Rózsa Sándor ahogy ezt meglátja,
Puska agygyal úgy oldalba vágja!...*

*»Kend örzi a vármegye szalmáját
S másnak húzza, lopja a szénáját?
Hogy a vérit szíjja ki a kánya —
Nem kell nekem másnak a babája».*

*Felkötötték szépen a lovára...
Rácsapták a vármegye útjára...
»Nem halt meg, hisz rajta van a bőre«,
Rózsa Sándor ezt izente tőle.*

*A cimbalmos a kemence hátán,
Vigyorog, mint a fekete sátán.
A kis kontrás, a nagybögős húzza:
Deli betyár belékurjant: újra!!*

*S messzehangzó, víg muzsika szóra
Mind oda gyűl a puszták lakója.
Folyik a bor, a tüzes csók járja...
Mindnek megvan ott a maga ára!*

*Huzd rá cigány a keservit néki!
Ez a nóta lelkem megigézi...
— De csak nem szól, nem hallik a nóta,
Hej! most látom, — hogy csak álom vót a'.*

*Kuczorgóban szomorú az élet.
Letűnt napja fel sohasem éled;
Addig addig búsúl, — bánatába:
Beléfordul a széles Tiszába!*

Baja Mihály

Sas Ábrahám.

A megye a régi és roskadozó székházból (nálunk a homokon még mindig várnak mondják) újonnan épült, fényes palotába hurezolkodott át s evvel a költözködéssel aztán a régi vármegyéből nem maradt meg semmi. Azaz hogy mégis, a régi divatú, olajba festett képeket is átvitték a kegyelet kedvéért, felaggatva őket a folyosón, ami Zabolch vezérnek és Atilának bizonynyal nem tetszett. Hát történt-e már valaha ilyen: a közgyűlési terem után a folyosóra kerültek, ahol kopott gubás parasztok ácsorognak vásárnapokon; megsüvegelik ugyan tisztességtudóan az embert, de meg is bámúlják, mint valami csodaállatot.

De hogy ne történnék igazságtalanság a holttakkal, — vigasztalhatták magukat a képek — mert im az öreg Sas Ábrahámot is az épület legfélreesőbb szögletébe dugták.

Nem jól írtam az előbb; a régi vármegye még élt, élt a hét vezér képében és Sas Ábrahámban.

Kifent bajuszú, magyar ruhás alak volt. Mikor végig kopogott fényes csizmaival a folyosón, Zabolch és Atila, mintha egyet rántottak volna a mentelánczon, Sas Ábrahám pedig megbiczentette fejét, mintha köszöntötte volna őket.

— Ne féljetek, én nem tágitok. — Pedig bizony őt is csak kegyelet kedvéért tartották meg.

— Úgyse sokáig bírja már az öreg, — mondogatta az alispán, az örökké jókedvű Péchy Szaniszló. — Öreg fának kevés szél kell. Minek bánatának?

És Sas Ábrahám megmaradt, olyan mindezen-féle hivatalnoknak. Ha itt, vagy ott felgyült az írni való, s a rendes személyzet nem tudta elvégezni, vitték az öreg tekintetes urhoz. Így mondták a hajduk, kik előtt valóságos misztikus alakká lett ez az öreg ember, aki sokszor magára zárta az ajtót és senki emberfiát be nem eresztett szobájába.

Ha zörgetett valaki, kikiáltott.

— Tágasabb odaki, öcsém, ne zaklass most; ménkü sok a dolgom.

Pedig hát újságot olvasott. Valósággal boldondja volt az újságnak. Mindegy volt neki, jobbparti vagy ellenzéki, csak újság legyen, végigolvasta az „Időjárás”-ig s lett légyen bár napibír-, vezérczikk- vagy a különféleekben valami, ha nem tetszett neki, szidta a kormányt, mint a bokrot.

— Elsikkaszszátok idestova Magyarországot; hunczutok, zshiványok vagytok mindannyian... egytől-egyig!...

Egyszer otthonjártamba benéztem hozzá. Rég nem látott már; meg sem ösmert. Fürkészsze nézett rám nagy kék szemeivel.

— Kit keresel öcsém, ki fia vagy?

Megmondtam nevemet.

— Nono, ne beszélj már, hát te volnál az apád fia? Hű, teremtetted... teremtet'e, nyakára nőttek az embernek. Idegesen végig simogatta a homlokát.

— Az istenecsese a Tamás fia!

Megveregette vállamat, aztán, mintha valami szomorú dolog jutott volna eszébe, csöndesen motyogta:

— Gyermekek, gyermekek, mit siettek anynyira nőni?

— Nem sietnénk mi, de az idő siet, bátyám. Kockáztattam meg a feleletet.

Lehajtott fővel fel s alá járkált a szobában, kinézett az ablakon, aztán vidámabb hangon mondotta,

— No de ülj le már, kutjamája, ha fölkerestél!

Kihuzta az asztalfiókot, kivett belőle egy skatulyát s elibém tolta. Nehány szivar volt a fenékén.

— Köszönöm bátyám, nem szoktam dohányozni.

Sajnálkozó tekintetet vetett rám.

— Hm, hm, hát nem szoktál dohányozni, nem szoktál... Nem jól teszed öcsécském, pipa nélkül félelme az ember.

Gyönyörködve fujta a padlás felé a füstöt hatalmas tajtékipájából, melyen a kenézlői Sasok címere, a kardot tartó medve ékes cizfrázatokkal volt kifaragva. Becézgetve simogatta kövér újaival. Belebámúlt a gomolyogva szállongó füstkarikákba, s míg kivülről a kora tavaszi alkonyat szürkése huzódott be az ablakon, lassan-lassan mintha megnyílt volna a Sas Ábrahám lelke s elbeszélgettünk még sokáig.

A régmúlt időkről, híres agarakról, lovakról, nagy vadászatokról, amik mind elmúltak s nem is térnek meg soha többet.

— Öcsém, a nagyapám első alispánja volt a vármegyének, hatezer holdat szántott; olyan négy fekete lovon járt, mint négy sárkány... Micsoda magyar volt, micsoda magyar...

— Nékem nem maradt egyebem, csak ez a pipa, de azért már én is csak itt halok meg — mondotta szomorúan. Aztán mintha valami fiatalos tűz villant volna meg a szemében.

— Jusson van hozzá húsz esztendeje szolgáalom a vármegyét; ha csak ki nem löknek, nem megyek.

Pedig hát mégis elment. Mikor a főispántól lejött az írás, hogy „tekintettel hajlott korára, nyugdíjaztatik“, mintha villámütés érte volna. — Nem szólt semmit. Nem bucsúzott el senkitől.

Végig ment utoljára büszkén a folyosón. Nem köszönt senkinek, csak talán titkon a hét vezérnek, meg a kapus hajdunak.

— Isten áldjon meg, János!

— Isten áldja meg a tekintetes urat!

Lekopogott lassan a márvány épcsőkön. Mire leért az utcára, mintha egyszerre tíz esztendőt öregedett volna.

Akik utána néztek a megyeház ablakából, valami olyast éreztek, hogy — a megye meghalt.

Milotay István.

A mi karácsonyunk.

Multunkon borongva ülünk búsan, szótlán,
Örömet keresnénk a sivár valóban.
Lelkünk a hit szárnyán röpködni szeretne
Igazzságos Isten, a te közeledbe!
Harsanó harangszó, diadalmas szózat
Hívna, csalna, vinne, lerögni adókat —
S egy néma sóhaj kél, mint gyöngye lehellelt:
Mikor heten ültünk a kis asztal mellett!..

Nem is olyan régen be más volt az élet!
Ott egy öregasszony őszhaja fehérlett,
Mélabús szeméből szeretet ságára
Ragyogott enyhítőn éltünk tavaszára,
Rebegt a ajkáról bölcsék szava szállott,
Majd nagy idők terhes fellege villámlott —
S szent gyönyörűséggel a szívünk betellett,
Mikor heten ültünk a kis asztal mellett!..

Amott meg két fiú, bohókás két gyermek,
Hajnalhasadásán talán nagy életnek,
Csicsergő ajkukon vidám gyereknóta,
Sajgó sok gondnak az volt altatója.
Fényes tavaszi táj volt akkor a házunk
Leccsút, elszállott minden balga vágyunk,
Kebelünkben buzgó szent hála szülemlett,
Mikor heten ültünk a kis asztal mellett.

S lecsapott a villám zord, haragos égből,
Valónk megrendült az iszonyú útéstől!
Oda lett a vén törzs, s két gyöngye kis ága,
El is porladtak már temető árnyába...
Mi még itt maradtunk... Multunk komor emlék,
Az örülőkkel óh hogy is örülhetnénk,
Mikor olyan nehéz vonszolni e terhet.
Hogy csak négyen ülünk a kis asztal mellett!..

Gulyás József.

Faluból.

T..... faluban nagy egyetértésben él az úri nép. Különösen a jegyző uram, meg a tiszteletes. De minden körülmény oda vezetett, hogy kedves komák legyenek. Kertjök egymás végibe nyulik, földjük egymás mellett van kiosztva. A faluban csak a jegyző uramnak van cséplőgépe tehát ha a tiszteletes úr azt akarja, hogy ne nyomtassanak egész a tél közepéig; jegyző uram cséplőjével hajtja le az öles asztagokat. Újmódi törkő-prése meg csak a tiszteletes úrnak van; ha tehát jegyző uram azt akarja, hogy száz liter borral többet igyék: a tiszteletes vasprésével nyomatja ki a törkőt. Szóval nem jó volna, ha megszakadna az egyetértés.

Különösen szép egyetértésben kóstolgatják naponkint a vénkerti vinkót, gondjuk van rá, nehogy megpimpósodjék. A mikor jegyző uramnak jól esik, a tiszteletes úr is szomjas.

— Jó kálvinista szokás bort inni, — mondogatja jegyző uram — legalább nem áll meg az emberbe' a vér. Ez a szokás különben színéről, no meg testének térfogatából is meglátszik.

I.

...Egy hétfői napon átbálgat nótárius uram a tiszteleteshez, a ki éppen akkor jött a templomból. Keresztelt meg esketett is, már tíz óra felé járt az idő s jól esett a villásreggeli. Persze, hogy jegyző uram se maradt el oldala mellől, Evés (meg ivás) közben folyt a szóbeszéd a szokott mederben: mi történt mióta nem találkoztunk, kiint a tanyán, a parochián, meg a nagy világban? Éppen ott járt tiszteletes uram, hogy kit esketett az nap.

— Az én leányomra is nem soká rá adod áldásodat.

— Na tán akadt már?...

— Hát itt már az ideje!

— Nem is azért mondom. Csakhogy még mikor nálatok voltam, szó se volt róla, de régen számítok már rá. Hát aztán ki lesz a vőd? Halljuk, hogy választottál bele? — No csak nem gondolkozol, hogy megmond-é?

— Nincs benne semmi titok, — az igaz — felelte rá jegyző uram. Különben is ismered.

— Ismerem! ismerem! Ez nem elég!

— De ne is beszéljünk annyit. Inkább igyunk.

— Nem! addig nem iszom egy kortyot sem. Ezt tudni akarom!

— Mondom, hogy ismered. Falunkban lakik!

— Óh! Tán ahhoz a katholikushoz adod leányodat? Jól sejtetted, hogy nem egyezem bele és nem is tűrhetem el.

— Ne haragudj, édes tiszteletes koma, tudod én nem tehetek arról, ha szeretik egymást.

— Én nem bánom akár tehetsz, akár nem tehetsz, de azt nem nézhetem.

— Ugyan Péter, hát rávinne a lelked, hogy tizenöt évi jóbarátságunkat ilyen csekélység miatt megbontsd? Ne változtasd öröömöm bánatra. Hiszen tudod, hogy nélküled még talán élni se tudnék.

— Tudd meg, Gyula, bűn lesz ez, még pedig nagy egyházad iránt, amit én, az Isten ígését hirdető szolga nem tudok soha megbocsátani. Bármily nehezen essék is elválásunk, bárhogya fájjon is annak a régi barátságnak megszakadása, nem engedhetem meg, hogy lányod páp.stával tarkázza hívőimnek kicsiny seregét.

— Látom már, hogy igaz kálvinista pap vagy, — felelt a nótárius — nem is próbálom hát a békülést Isten veled. Utolsó szavam: Te neked a vallás, nekem pedig gyermekem jövője szent. — Ezzel becsapódott a parochia kis ajtaja és — elváltak.

II.

Amíg az ivóasztal mellől a faluházához ért a jegyző, nagyokat gondolt. Nem szeretett volna a kedves tiszteletes komától sem megválni, és lányát is szerette volna férjhez adni. Lelke nem tudott megpihenni a történetek felett, Ha visszagondolt a tiszteletessel leélt boldog napokra, elviselhetetlennek tartotta nélküle s mi több, vele haragban élni, de ha gyermekének jövőjére gondolt, eszébe jutott, hogy annak megrontása átok gyanánt nehezednék reá s öreg napjainak halálos kísértője lenne. Mégis ezt az utat kellett választania

Mikor a községházától csak egy hajtásnyira ballagott, a felé siető hajdú jókedvvel — mint akinek ajándékot adnak, ha gyorsan jár — szólította meg, hogy siessen a jegyző úr, mert régóta várja tekintetes Budai Béla úr, sok és fontos megbeszélni valója volna

Jegyző úr nem nagyon gyorsította meg lépéseit, különösen mivel nagyon jó gondolata támadt. Hej! ha sikerülne!

Mikor a faluházához ért, nem valami jókedvvel fogadta leendő vőjét. Nem is sejtve lehangoltságának okát, megszólította Budai

— Kedves Gyula bácsi! a déli vonattal a szomszéd faluba megyek, kiváltani keresztlevelem; arra kérem, legyen szíves addig Juliskám dolgát is végezze el a tiszteletes urnál

No, ez kellett még! Ő menjen most a tiszteleteshez? Mindjárt elő is állott a kigondolt próbával.

— Ne fáradozzék barátom. Nem adom most a lányom férjhez.

— Óh! hát mi ennek az oka? — kérdezte ijedten Budai. Mi történt tegnap óta?

— Semmi, semmi! Az oka az, hogy leányom nem adom katholikushoz. Most tudtam meg, hogy öcsém vallása az. Ez elvem.

— Nagyon váratlanul ért és gondolkozóba is ejt! .. Hitem hagyjam e el, vagy kedves feleséget szerezzek, ki életem őrangyala — mindenem lesz. Jól van! Úgy is tudom, hogy nem én vagyok az első. Látom kedves Gyula bácsi szilárd elhatározását, ha tehát nem lehet másképp, legyen! De itt is az idő. Megyek hát előbbi szándékom szerint, a paphoz, de most már — kikeresztelkedni.

Nagy lett jegyző uram öröme. Nem tudta eléggé áldani azt a percet, melyben ezt a jó tervet kitalálta Négyes fogaton szállíttatta ki kedves vőjét az állomáshoz, maga rögtön a tiszteletes komához szaladt át, hogy minél előbb megmondja az örömhírt. Meg is örült a jó kálvinista pap s egész estig üritgették a vénkerti ürmössel megtöltött poharakat És jól múltak a lakodalomban!

Madai Pál.

Vigasztalás.

*Mi tagadás, szomorú biz' az élet,
No de azért nem halálos ítélet.
Egyszer-másszor tőle én is remegtem...
Most beörült, meg kiderült felettem.*

*Hogy nem voltam igaz boldog soha sem
Gondoltam is: a sir álma jobb nekem.
Ha a jó szív, a becsület csak álom,
Dőreség hát élni még e világon.*

*Hajnal jöttén elborított a bánat,
Hallám hangját siri harang szavának.
S hogy higgadtan az utcára vetődtem;
Názmuzsika hurja zúgott előttem.*

*Jó barát ha akaratlan bánt engem.
Egész világ ördög-tábor szememben.
De ha újra szívem fölé öleltem:
Minden arcon egy angyalt sejt a lelkem.*

*Nem is tudom, ez az élet mi tehát,
Példázza tán a vizmenti rózsafát
Mely virágát könyfolyóba hullatja.
Az örömet a bánaton úsztatja.*

*Vagy szomorú nóta árja az élet,
Hol kacagás, zokogás a kíséret,
És egyszer csak mosolygásra nyílt ajkunk
S elfeledjük, hogy most — sírni akartunk.*

Madai Gyula.

Karácsony este.

„Csak mese az egész metafizikai história!”
szólt mosolyogva az orvos s karonfogva a házi-
gazdát, eltávozott a másik szobába.

A salonban pedig bántó csend lett a két férfi
távozása után. Az a szokatlan illat, mit a kará-
csonyfán égő viaszgyertyák terjesztettek, meg-
ülték a mellet s olyan tompa zsongást érzett min-
denki, a miről nem tudni, hogy túlfeszült idegek
munkája-e, vagy egyedül a szívé.

A háziasszony, meg a doktorleányok kérőn
néztek a sápadt nevelőre, hogy folytassa a meg-
kezdett témát.

Az pedig így folytatta: „Ma egy éve nagy
beteg voltam!”

„Ma egy éve tudta meg a te eljegyzésedet,
— a miből hála Isten semmise lett!” — sugta a
háziasszony a nagyobbik doktorleánynak.

„Erős lázam volt, de a gyötrő lázban is be-
töltötte lelkemet ihlete e szent napnak. Így kará-
csonykor különösen is mindég nagyon komoly
vagyok. Nem tudom, hogy boldogság-e vagy fáj-
dalom, ami ilyenkor elfog. Gyásza egy elveszett
kedves otthonnak, vagy sejtése annak, hogy lesz
még nékem is szerető otthonom. Ma egy éve sok-
szorosan éreztem, különösen a fájdalmat. Vártam
az álmot, s hogy megrövidítem eljöttét, valami
bizar mesét kezdtem szövögetni. — Így:

Mirjám volt a legszebb a betlehem-i lányok
között. Alakja magas, karcsú mint a pálmafa a
libanonon. Arcának színe, mint a sátorokban la-
kozó kadarénusoké. Ajaka, mint a szederjes bár-
söny. Szemei, mint az etbonbeli halastók a sok
népű kapunál.

Mirjámnak az ő édes apja pedig igen bölcs
férfiú vala, mormolta a thórát reggeltől estig és
nem vala gondja az ő leányára.

Mondá pedig Mirjámnak az ő szerelmese:
„Jöjj ki hozzám a mezőre, mikor a te atyád alu-
szik. Hogy csókoljam a te ajkadat és illessem a te
ruhádat, mely illatosabb, mint nárdus sáfrány, jó-
illatú nád és fahéj.

Mirjám felölté az ő saruit és éjten-éjjel in-
dult a mezőre.

Hervadt virág szegélyezte az utat. Téli har-
mat csillogott a fűszálon. A messzeségből mere-
dek kösziklák, durva szirtek meredtek reá s
ijesztgették szótlan némaságukkal. Mirjám félt,
ismeretlen rettegés fogta el, nagyobb a szerelem
epedésénél is. Máskor, mikor ez úton járt, azok a
meredek kösziklák, dűrva szirtek mosolyogtak rá
és szóltak hozzá bátorítva: Ne félj, menj bátran,
hadd csókoljon Téged a te szerelmesed és illesse
ruhádat, mely illatosabb mint nárdus, sáfrány, jó
illatú nád és fahéj. Mirjám félt és nem tudta meg-
fejtetni félelme okát. Mert nem tudta, hogy ezen
napon született Dávid sarjából a királyok-királya,
a próféták-prófétája; a messiás!

Mert azon nap vala, melyen a messiás szü-
letett.

Mikor pedig eljutott a mezőre az ő szerel-
meséhez, ki nyáját őrizé, levetette magát előtte
és ölelvén annak térdeit mondá: „Mi az oka, hogy
a te rabszolganőd fél, hogy ismeretlen rettegés
fogja el, nagyobb a szerelem epedésénél is?”

Az pedig felemelvén őt mondá: Nem illik
Tenéked én előtttem térdelni Mirjám — ha eddig
térdeltél is én előtttem, ezután én térdelek és Iz-
ráel minden fia, előtted s az asszonyok előtt. Azért
félsz Mirjám, mert ez ama nap, a melyen a *sze-
retet* legyőzte a *szerelmet*.

Menj Mirjám, add hírül a te atyádnak, hogy
beteltek az idők és megszületett, kit várva-várt
Izráel: a messiás.

Mondá pedig Mirjám: „Elmegyek!”

Akkor lehajolt hozzá az ő szerelmese s meg-
csókolva homlokát mondá: „Félsz-e még Mirjám?”

Az pedig felelé: „Nem félek, mert úgy tet-
szik nékem, hogy e pillanatban új erős lelket le-
helt belém az Úr!”

Ekkor kérdé őt az ő szerelmese: „És érted-é,
hiszed é hogy mind ezek igazak!”

Felelé pedig Mirjám: Nem *értem*, de *hiszem*,
mert te mondád, mert — szeretek!

Akkor elméne Mirjám és hírül adá az öröm-
hírt atyjának — ki igen bölcs férfiú vala és reg-

geltől estig mormolta a thorát. Az pedig nem hívé el néki.....

*

A doktor nagy zajjal jött vissza a salonba: „Lányok öltözködjétek, mert 10-re jár az idő és a mama oda haza aggó ik!”

Mikor a nagyobbik doktorleányrak a sápadt nevelő felsegítette kabátját, az oda sugta halkan: „En is hiszem!”

V. Farkas József.

Pince virága.

*Sötét, éhes pinceház
Piros kis virága
Szár az darab kenyeret
Majszolgát magába.
Szőke hajú kis gyerek,
Piros az orcája,
Mosolyogva lelke tán
Az egeket járja.*

*Eltemetett kis virág
Roppant temetőbe,
Ugyan hogy is virúlna!
Ugyan hogy is nőne!
Mégis, ez a sötét pincék
Üde kis virága
Jóízűen majszolgát,
Mosolyog magába.*

*Eltemetett, kis piros
Viruló virágom,
Jobb volna tán tenéked
Kint a pusztaságon...
A pusztának vadvirága
Te volnál, te volnál,
Hej, odakint a rónán
Be szépen virúlnál!*

*Van-e édes jó anyád,
A ki szívéen dajkál?
A kinek, mint bimbó csüngesz
Csókranyújtott ajkán? —
Vagy talán, kis árvácskám,
Árva madár lettél?
S árvaságod siralmán
Boldogan neveltél!*

*Óh be szép az ártatlanság
Bűnök közepében!*

Liliomként sugárzó

Hótisza színében!

— *Eszem a kis szívedet,*

Hadd öllelek átál!

Órízzen meg a jó Isten

Minden angyalával!

(Budapest.)

Oláh Gábor.

Erzsike.

Aranyos kis baba volt az Erzsike. . Somogyból jött le az Alföldre a nagynénéhez, hogy mint a titkos családi gyűléseken beszélgették a szülők — ismeretségeket kössön, mert bizony már tizenhét éves. . .

Egymást érte a sok táncestély! Lett is temérdek ismerőse a kis Erzsikének De irigyelték is az odavaló lányok, különösen mikor észrevették, hogy a nőtlen orvos, meg a fiskális is a kis „baba” körül forgolódik, — amint elnevezték. A többi városi, állami hivatalnokokra, mint olyan szerényebb partikra, nem sokat adtak. Mert bizony ezek közül is sokan csapták a szelet a kis somogyi Erzsikének.

Pedig hát ő nem nagyon örült egynek sem; azaz mindegyiknek egyformán.

Még sétálni sem szeretett. Hisz alig birt bólintgatni a sok ismerősnek, akik majd a földig leemelték kalapjukat a kis aranyos baba előtt.

Csinos kis leány is volt.

Olyan szép volt válláig érő, szőszke, göndör körhaja. Hát még az a két nagy, sötétfekete szem s az a gyermekesen komoly ajak. Nem is hitte senki, hogy már tizenhét éves.

S ő ezt egy fényes társaságban — keresztlevéllel bizonyította be a kételkedő udvarlónak.

*

Szombat délután volt.

Sápadt, de máskülönben természetes, bajusztalan, szőke fiatal diákgyerek állított be a nagynénéhez. A h a konyhába lépett, majd visszafordult, mikor megpillantotta a kis Erzsikét. Zsámolyon ült, ölében a kis tarka cicá falatozott. Nem gondolhatta, ki lehet e szép leány. Illetőleg szépnak bajosan hitte, hisz tudta is ő, ki a szép leány. Annyit kitalált minden ügyetlensége dacára is, — amennyiben köszönni is elfelejtett, — hogy valami rokon lehet, mert nagyon otthonosan érezte magát.

— Piroska nénit keresi?

Alig mert szólni is a szegény bamba diák.

— Igen... igen.

— Tessék bejönni!

Avval vezette. Ugy látszik, azt gondolhatta, hogy még ez a bamba fiu bajosan járt itt, különben nem viselkednék oly ügyetlenül. Pedig minden szombaton ott uzsonázott, csak hogy most hat hétig beteg volt.

— Kezét csókolom, Piroska néni.

— Te vagy Miska? Azt hiszem felismerted Erzsikét, hiszen olyan sokat beszéltünk róla. Ugy-e?

— Igen.

Rámondta nagy bambán, pedig most hallotta életében először, hogy Erzsike is van a világon.

— Te is megismerhetted Miskát; hiszen róla is olyan sokat beszéltünk veled.

— De nénikém, én most hallom először a nevét életemben.

— Igaz, igaz, majd mással tévesztettelek össze. Hát tudod, ő távoli rokonom.

— Akkor nekem is, ugy-e?

És így megismerkedtek... Együtt is uzsonáztak. Erzsike tartotta szóval a kis társaságot, a bamba Miskadiák hallgatott, akár egy darab fa. Dehogy mert volna a szép kis leány szeme közzé nézni. Pedig már nyolcadéves volt.

És milyen csodálatos. Ennek a szép kis lánynak megtetszett ez a fiú. Ha az utcán találkozott vele, ő maga kérte fel, hogy kísérje haza — utóvégre is rokona — s olyan sok szépet beszélt neki...

És milyen csodálatos. Ennek a bamba diáknak is dobogni kezdett a szíve. Minden nap egy üres képes lapot küldött a kis Erzsikének. Dehogy merte volna a nevét ráírni. De azért *csak* megtudta Erzsike, hogy ki küldözi.

Es milyen csodálatos. Ennek a szép babának volt annyi bátorsága, hogy egy séta alkalmával, mikor a néni jó hátra maradt, megmondta a bamba Miskának, hogy ő — szereti.

És milyen csodálatos. Ennek a bamba Miskának is lett annyi bátorsága, hogy megmondta, hogy ő is szereti. De alig vallotta be szerelmét, ijedten hátra nézett, hogy nem hallotta-e meg Piroska néni?

És milyen csodálatos. A jó tanuló Miska megbukott latinból az érettségén. És a kis édes Erzsike még nem is haragudott érte, csak biztatta Mihálykáját — így nevezte, — hogy tanuljon szorgalmasan a vakációban, majd leteszi szeptemberben abból is.

És milyen csodálatos. A jó tanuló Miska szeptemberben is megbukott. És ha a kis Erzsike nem is haragudott nagyon, mégis megdorgálta bamba Mihálykáját hogy tanuljon ám, mert szerelemből meg nem élnek.

No de karácsonyra le is tette, már mint önkéntes. Akkorra a kis Erzsike is régen haza került.

És már az igazán csodálatos. Ennek a kis aranyos teremtésnek volt annyi bátorsága, hogy megmondta a mamának is, a papának is, hogy ő szerelmes s ami a fő, hogy kibe. De kijelentette, hogy ne is próbálják megakadályozni: ő levelezni fog önkéntes Miskájával. És azután gondoskodják apus valami állásról, elvégre is megyei főjegyző — mert, ő hozzá megy Miskához.

De az már csodálatosabb. Oly komolyan adta elő a kis baba a dolgot, hogy csak egy hónapig próbálták napjában négyszer-ötször lebeszélni bolondos szerelméről, de utóvégre is beleegyeztek. Be is dugták egy év alatt Miskát a megyéhez, meg is volt a lakadalom.

De a legcsodálatosabb mégis csak az, hogy ma is boldogan élnek, a kis aranyos Erzsike, meg az a bamba Miska, hogy most is úgy szeretik egymást.

Gyökössy Endre

Búcsú.

Hogyha látlók engem
Szomorúan, szóltan,
Ne is kérdjétek, hogy
Mi fáj, mi bajom van?
Hanem szorítsatok
Búcsúkezet vélem,
Nézzetek szemembe
Utóljára, mélyen!
Látlók-e még egyszer?
A jó Isten tudja...
Haza megyek, haza
Az én kis falumba!

Itt ez a nagy város
Nem az én világom.
Nincs itt enyhe szellő
Réti vadvirágon.
Forró nyári délből
Pitypataty szólása,
Csendes alkonyatkor
Zengő kismadárka!
Nincs itt enyhe szellő,
Mely enygelve futna...
Haza megyek, haza
Az én kis falumba!

Haza viszem az én
Bánatomat szépen —
Úgyis oda vágyik
Lelkem, teszem régen.
Elpanaszlom búmat
Az erdőnek, rétnék —
Régi ismerősim.
Ők engem megértnek;
S elringatnak boldog
Szép álmomba újra...
Haza megyek, haza
Az én kis falumba!

S majd ha észrevétlen
Elaluszom szépen;
Megálmodom, amit
Álmodtam oly régen —
Leszállanak értem
Angyalok az égből,
Fölvisznek az égbe
Örök idvességül.
Oda közelebb van
A mennyország útja...
Haza megyek, haza
Az én kis falumba!

Baja Mihály.

